

2015-01-30

Mål nr 8124-14
E Aktbil 7

Stockholm den 29 januari 2015

Mål nr 8124-14; Göteborg Energi Gasnät AB ./. Energimarknadsinspektionen

Med referens till rubricerat mål får vi som ombud för Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB) inkomma med kompletterande överklagande.

1. YRKANDEN

- 1) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, den ingående delkomponenten löpande påverkbara kostnader 2009-2012 ska beräknas till 151 164 tkr i stället för 105 382 tkr före effektiviseringskrav och 144 490 tkr i stället för 100 728 tkr efter effektiviseringskrav.
- 2) Vid bifall till yrkande 1) ovan och med en tillämpning av den av Ei fastställda kalkylräntan om 6,26 procent yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 809 932 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.
 - a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskningsvärde enligt bilaga 3 till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,
 - b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).
- 3) GEGAB yrkar att förvaltningsrätten fastställer att vid beräkningen av intäktsramen för åren 2015-2018, en real kalkylränta före skatt (WACC) om 7,02 procent ska

användas i stället för den av Ei använda procentsatsen om 6,26 procent.

4) Vid bifall till både yrkande 1) och 3) ovan yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 839 019 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.

a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde enligt bilaga 3 till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,

b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av yrkande 1 ovan, räknas om med konsumentprisindex (KPI).

5) Vid bifall till enbart yrkande 3) ovan yrkar GEGAB att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, fastställer intäktsramen för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 till 795 257 tkr i 2013 års prisnivå med justering enligt a och b.

a) Efter perioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde enligt bilaga 3 till Ei:s beslut av den 23 oktober 2014 räknas om med ett sammanvägt entreprenadindex enligt 7 § Ei:s föreskrifter (EIFS 2014:6) om beräkning av skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för naturgasföretag och,

b) den löpande påverkbara kostnaden, enligt vad som följer av beslutet om intäktsram, bilaga 3 tabell 4, räknas om med konsumentprisindex (KPI).

2. ALLMÄNT OM FELEN/BRISTERNA I DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

I slutet av juni 2014 lämnade GEGAB in förslag om intäktsram till Ei. I förslaget angav GEGAB en intäktsram för tillsynsperioden 2015-2018 om 860 000 tkr.

Den 23 oktober 2014 meddelade Ei beslut om intäktsram för GEGAB:s distribution av naturgas för perioden 2015-2018 (Beslutet om intäktsram). Beslutet om intäktsram innebar en total intäktsram för GEGAB om 766 170 tkr i 2013 års prisnivå.

Vid GEGAB:s genomgång av Beslutet om intäktsram (och då särskilt bilaga 3, tabell 4) har tre felaktigheter/brister kunnat konstateras.

1. GEGAB:s opåverkbara kostnader avseende *nätförluster* och *kostnader för skatter enligt lag om skatt på energi* är dubbelförda vilket medfört att GEGAB:s opåverkbara kostnader angivits till ett för högt belopp. Ei har dragit av det för högt beräknade beloppet avseende de opåverkbara kostnaderna mot GEGAB:s påverkbara kostnader. GEGAB:s påverkbara kostnader har därmed blivit för låga. Detta har i sin tur resulterat i att GEGAB:s intäktsram blivit för låg – se avsnitt 5.1 och 5.3-5.4 nedan.

Felet/Bristen har stor påverkan på GEGAB:s intäktsram.

2. Ei:s beräkning av GEGAB:s intäktsram utgår ifrån de påverkbara kostnaderna under perioden 2009-2012. Den 1 januari 2011 förvärvade GEGAB ett stadsgasnät. För att Ei:s beräkning ska bli rättvisande måste den inkludera de påverkbara kostnader som är hänförliga till stadsgasnätet för åren 2009 och 2010. I annat fall blir GEGAB:s påverkbara kostnader (för perioden 2009-2012) för låga och därmed blir även GEGAB:s intäktsram för låg – se avsnitt 5.2 och 5.3-5.4 nedan.

Felet/Bristen har stor påverkan på GEGAB:s intäktsram.

3. Vid fastställande av kalkylränta har Ei, inom ramen för WACC-metoden, bort fastställa den riskfria ränta på samma sätt som kammarrätten i Jönköping gjort i mål 101-14. Detta ger en riskfri ränta om 4 procent innebärande en WACC/kalkylränta före skatt om 7,02 procent – se avsnitt 6 nedan.

Felet/Bristen har stor påverkan på GEGAB:s intäktsram.

Felaktigheterna/bristerna resulterar i att GEGAB:s intäktsram för perioden 2015-2018 blir för låg.

3. BERÄKNINGEN AV INTÄKTSRAMEN

Vad beträffar det svenska naturgasnätet, naturgasmarknaden, GEGAB som företag och den nyligen införda förhandsregleringen om vilka intäkter gasnätsföretagen högst får uppbära av sina kunder under perioden 2015-2018, hänvisas till vad som angetts under rubriken "Bakgrund" i överklagandet, avsnitt 2.

Av 6 kap. 10 § naturgaslagen framgår att intäktsramen ska beräknas så att den täcker skäliga kostnader för att bedriva den verksamhet som intäktsramen avser och ger en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

Intäktsramen räknas, förenklat, ut genom att lägga samman gasnätsföretagets historiska påverkbara och opåverkbara kostnader för åren 2009-2012. Från summan av dessa kostnader dras sedan de opåverkbara kostnaderna för samma period av. Ett tillägg görs för kapitalkostnader. Kapitalkostnaderna påverkas av storleken på kalkylräntan. Efter ett avdrag för anslutningsavgifter och ett tillägg för prognosticerade opåverkbara kostnader för tillsynsperioden 2015-2018 erhålls en intäktsram för tillsynsperioden 2015-2018.

Det är således viktigt att de opåverkbara kostnader som dras av är korrekta till sitt belopp och att de påverkbara kostnader för perioden 2009-2012 är relevanta för den verksamhet gasnätsföretaget ska bedriva under tillsynsperioden 2015-2018. Det är också viktigt att kalkylräntans storlek är fastställd på ett korrekt sätt.

Ei:s beräkning av GEGAB:s intäktsram framgår av bilaga 3 till Beslutet om intäktsram.

4. EI:S METOD ATT BERÄKNA PÅVERKBARA KOSTNADER - BILAGA 3, TABELL 4 TILL BESLUTET OM INTÄKTSRAM

Av bilaga 3, tabell 4, till Beslutet om intäktsram framgår hur Ei har beräknat GEGAB:s löpande påverkbara kostnader. För förståelsen av redogörelsen följer nedan tabell 4 som den är angiven i bilaga 3 till Beslutet om intäktsram:

Kostnader		2009	2010	2011	2012
Råvaror och förnödenheter	RR73120	88 066	95 807	81 550	73 537
Övriga externa kostnader	RR73130	24 367	30 319	37 734	39 966
Personalkostnader	RR73140	0	0	0	0
Övriga rörelsekostnader	RR73180	0	0	0	0
Summa kostnader		112 433	126 126	119 284	113 503
Förändring av varulager	RR71120	0	0	0	0
Aktiverat arbete för egen räkning	RR71140	0	0	0	0
Kostnad för överliggande gasnät	NTN501	88 066	95 807	81 550	73 537
Kostnader för elnät		30	32	32	12
Kostnader för myndighetsavgifter	NTN516	2 243	2 840	1 379	1 298
Kostnader för nätförluster		2 982	2 843	2 946	2 869
Kostnader för skatter enligt lag (1994:1776) om skatt på energi		2 810	3 226	3 231	0
Kostnader för skatter enligt lag (1984:1052) om statlig fastighetsskatt		0	0	0	0
Leasing och/eller hyreskostnader för anläggningar som ingår i kapitalbasen		0	0	0	0
Summa avgår		96 131	104 748	89 138	77 716
Påverkbara kostnader		16 302	21 378	30 146	35 787
Anläggningstillgångar som inte ingår i kapitalbasen		2008	2009	2010	2011
Utgående bokfört värde		0	0	0	0
Årets avskrivningar		0	0	0	0
Kapitalkostnad för anläggningar som inte ingår i kapitalbasen		0	0	0	0
Totala påverkbara kostnader inkl. kapitalkostnad		16 302	21 378	30 146	35 787
Uppräkningsfaktor till 2013		1,0481	1,0349	1,0084	0,9996
Summa påverkbara kostnader i 2013 års prislivå		17 085	22 125	30 401	35 771
Medelvärde 2009-2012 påverkbara kostnader					26 345

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Påverkbara löpande kostnader efter effektiviseringskrav	26 082	25 821	25 563	25 307	25 054	24 804
Totalsumma påverkbara kostnader för perioden 2015-2018				100 728		

Överst i tabellen anges de fyra olika kostnadsslagen råvaror och förnödenheter, övriga externa kostnader, personalkostnader och övriga rörelsekostnader. Summan av nu nämnda kostnadsslag utgör de totala löpande kostnaderna och innefattar såväl påverkbara som opåverkbara kostnader. Uppgifterna om kostnadernas storlek har Ei hämtat från gasnätsföretagens årsrapporter¹.

Från summan av samtliga löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara) har Ei sedan dragit av samtliga opåverkbara kostnader. Uppgifterna om de opåverkbara kostnadernas storlek har dels hämtats från gasnätsföretagens årsrapporter, dels angetts av gasnätsföretaget i sitt förslag till intäktsram².

Samtliga löpande kostnader minus de opåverkbara kostnaderna utgör de påverkbara kostnaderna. Beräkningen kan illustreras på följande sätt:

<p>Löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara) – Opåverkbara kostnader = Påverkbara kostnader.</p>

För att kunna få fram (beräkna) de påverkbara kostnaderna har således Ei i tabell 4 valt att specificera samtliga opåverkbara kostnader för att därefter dra ifrån dem från summan av de fyra olika kostnadsslagen ("Summa kostnader"). Summan av de opåverkbara kostnaderna framgår i tabell 4 under raden "Summa avgår". Summan av de kvarvarande påverkbara kostnaderna anges på raden därefter – "Påverkbara kostnader".

Det av Ei valda tillvägagångssättet för att beräkna påverkbara kostnader innebär att storleken på de opåverkbara kostnaderna har avgörande betydelse. Om de opåverkbara kostnaderna felaktigt (i årsrapporterna eller av gasnätsföretaget i sitt

¹ Kostnadsslagen *Råvaror och förnödenheter*, *Övriga externa kostnader*, *Personalkostnader* och *Övriga rörelsekostnader* i bilaga 3 tabell 4 till Beslutet om intäktsram.

² Kostnadsposterna för opåverkbara kostnader utgörs av *Kostnad för överliggande gasnät*, *Kostnader för elnät*, *Kostnader för myndighetsavgifter*, *Kostnader för nätförluster*, *Kostnader för skatter enligt lag (1994:1776) om skatt på energi och Kostnader för skatter enligt lag (1984:1052) om statlig fastighetsskatt* i bilaga 3 tabell 4 till Beslutet om intäktsram.

förslag till intäktsram) angetts med för högt belopp minskar de påverkbara kostnaderna felaktigt i motsvarande mån. Detta kan illustreras med följande exempel.

Exempel:

	Korrekt angiva kostnader	Opåverkbara kostnader angivna med för högt belopp
Löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara)	1000	1000
Opåverkbara kostnader	-500	-600
Påverkbara kostnader	500	400

På sätt som närmare redogörs för under avsnitt 5.1 och 5.2 nedan föreligger felaktigheter/brister i de belopp som Ei tillämpat vid sin beräkning. Felaktigheterna har stor påverkan på GEGAB:s intäktsram.

5. NÄRMARE OM FELEN/BRISTERNA I BESLUTET OM INTÄKTSRAM

5.1 Kostnad för överliggande gasnät

Kostnadsposten *kostnad för överliggande gasnät* är en opåverkbar kostnad. På samma sätt förhåller det sig med kostnadsposterna *nätförluster* och *kostnader för skatter enligt lag om skatt på energi*.

Under åren 2009-2012 särredovisades inte kostnadsposterna *nätförluster* och *kostnader för skatter enligt lag om skatt på energi* i årsrapporterna. Dessa ingick istället som en klump i posten *överliggande gasnät*.

Kostnadsposten *överliggande gasnät* återfinns i GEGAB:s årsrapporter för åren 2009-2012. Beloppen i GEGAB:s årsrapporter avseende kostnadsposten *överliggande gasnät* överensstämmer med beloppen i bilaga 3, tabell 4 till Beslutet om intäktsram.

I samband med att GEGAB ingav sitt förslag till intäktsram till Ei skulle kostnader för *nätförluster* och *kostnader för skatter enligt lag om skatt på energi* särredovisas. Som en konsekvens av särredovisningen borde GEGAB då också ha dragit av nämnda kostnader från kostnadsposten *överliggande gasnät* med samma belopp. Så kom dock inte att ske i förslaget till intäktsram. De belopp som återfinns (i bilaga 3, tabell 4, till Beslutet om intäktsram) på raderna för *nätförluster* och *kostnader för skatter*

enligt lag om skatt på energi är således dubbelförda eftersom de också återfinns inbakade i kostnadsposten *överliggande gasnät*.

Det ska härvid tilläggas att GEGAB, vid inrapportering av sitt förslag om intäktsram, inte behövde ange några siffror för *kostnad för överliggande gasnät*. Såvitt GEGAB uppfattade saken skulle Ei hämta/använda dessa belopp direkt från årsrapporterna (som Ei redan hade tillgång till). Det är orsaken till att nu nämnda avdrag förbisågs.

För att Beslutet om intäktsram ska bli korrekt måste de dubbelförda belopp som återfinns i kostnadsposten *kostnad för överliggande gasnät* dras av. Angiven justering medför att GEGAB:s påverkbara kostnader ökar vilket, med tillämpning av Ei:s metod, i sin tur resulterar i att GEGAB:s intäktsram ökar (se avsnitt 5.3-5.4).

Således ska de belopp som (i bilaga 3, tabell 4, till Beslutet om intäktsram) återfinns på raderna *nätförluster* och *kostnader för skatter enligt lag om skatt på energi* dras av från raden *kostnad för överliggande gasnät* enligt tabell A nedan. Av tabell A framgår vilka avdrag som ska göras för vart och ett av åren 2009-2012. Den totala påverkan som nu aktuell justering får på de påverkbara kostnaderna framgår av tabell C och D nedan (se avsnitt 5.3) och har stor påverkan på GEGAB:s intäktsram.

Tabell A

		2009	2010	2011	2012
Förändring av varulager	RR71120	0	0	0	0
Aktiverat arbete för egen räkning	RR71140	0	0	0	0
Kostnad för överliggande gasnät	NTN501	88 066	95 807	81 550	73 537
<i>Justering för dubbelräkning av Kostnader för nätförluster</i>		<i>-2 982</i>	<i>-2 843</i>	<i>-2 946</i>	<i>-2 869</i>
<i>Justering för dubbelräkning av Kostnader för skatt på energi</i>		<i>-2 810</i>	<i>-3 226</i>	<i>-3 231</i>	<i>0</i>
Kostnader för elnät		30	32	32	12
Kostnader för myndighetsavgifter	NTN516	2 243	2 840	1 379	1 298
Kostnader för nätförluster		2 982	2 843	2 946	2 869
Kostnader för skatter enligt lag (1994:1776) om skatt på energi		2 810	3 226	3 231	0
Kostnader för skatter enligt lag (1984:1052) om statlig fastighetsskatt		0	0	0	0
Leasing och/eller hyreskostnader för anläggningar som ingår i kapitalbasen		0	0	0	0
Summa avgår		96 134	104 748	89 138	77 716
<i>Ny korrigerad summa avgår</i>		<i>90 339</i>	<i>98 679</i>	<i>82 961</i>	<i>74 847</i>

Att posten *kostnad för överliggande gasnät* i årsrapporterna (tillika bilaga 3, tabell 4 till Beslutet om intäktsram) inbegriper posterna *kostnader för nätförluster* och *kostnader för skatt på energi* och att ett avdrag måste göras motsvarande dessa belopp för att de påverkbara kostnaderna ska bli korrekta, styrks av bifogat revisorsintyg, bilaga 1.

5.2 Stadsgaskonverteringen

Tidigare ägde moderbolaget GE gasnätet i Göteborg och bedrev såväl nätverksamhet som handel med gas.

Fram till år 1989 bedrevs gasverksamheten i Göteborg uteslutande med s.k. stadsgas (till skillnad från naturgas). Produkten "stadsgas" hade ett relativt lågt energiinnehåll. Vid denna tidpunkt uppfördes emellertid stamnätet för naturgas från Skåne till Göteborg. För att kunna utnyttja denna nya produkt (naturgasen) gjordes en lokal utbyggnad av ett distributionsnät för naturgas i Göteborg. Naturgas har ett energiinnehåll som är dubbelt så högt som stadsgasens energiinnehåll.

Det nya naturgasnätet uppfördes i Göteborgs ytterområden främst för industrikunder medan det gamla stadsgasnätet alljämt försörjde centrala Göteborg och kringliggande villaområden.

I maj 2005 beslutade GE:s styrelse att genomföra en omställning av stadsgasverksamheten. Stadsgasen (som produkt) skulle helt utrangeras och ersättas av naturgas.

Beslutet innebar att delar av det befintliga stadsgasnätet skulle stängas ned. Andra delar skulle byggas om genom s.k. relining så att de framöver kunde drivas med naturgas istället för stadsgas.

Vid denna tidpunkt trädde även en ny naturgaslag i kraft i Sverige (den 1 april 2005). Den nya lagen krävde juridisk åtskillnad mellan naturgashandel och naturgasnät. GE bildade därför det helägda dotterbolaget tillika gasnätsföretaget GEGAB. Det befintliga naturgasnätet överfördes därmed också till GEGAB. Så skedde emellertid inte med de delar av stadsgasnätet som skulle byggas om och konverteras till att distribuera naturgas. Dessa fortsatte att ägas och drivas av GE.

Först i slutet av år 2010 var ombyggnaden av kvarvarande delar av stadsgasnätet klar så att det uteslutande kunde användas för distribution av naturgas. Den 1 januari 2011 överfördes även denna del av gasnätet till GEGAB. Det är således först från och med år 2011 som de anläggningar och kostnader som är hänförliga till stadsgasnätet återfinns i GEGAB:s årsrapporter.

Under åren 2009 och 2010 (som utgör två av de fyra år från vilka Ei valt att hämta uppgifter avseende löpande kostnader i intäktsramen 2015-2018) låg och kostnadsfördes gasnätsverksamheten för det gamla stadsgasnätet i GE (och inte i GEGAB).

För att Beslutet om intäktsram ska bli korrekt måste GEGAB:s påverkbara löpande kostnader för 2009 och 2010 justeras upp med vad som motsvarar de påverkbara kostnader som GE haft nämnda år på det anläggningsbestånd som överfördes till GEGAB per den 1 januari 2011.

GEGAB har tagit fram och erhållit underlag ur GE:s bokföring avseende de påverkbara kostnader i GE för åren 2009 och 2011 som är hänförliga till den del av stadsgasnätet som per den 1 januari 2011 överläts till GEGAB. Dessa påverkbara kostnader anges i tabell B nedan och av bifogat revisorsintyg (bilaga 1) styrks att de påverkbara kostnaderna är hänförliga till den av GE till GEGAB överlåtna delen av stadsgasnätet.

Av tabell B nedan framgår justeringen för vart och ett av åren 2009-2012. Den totala påverkan som nu aktuell justering får på de påverkbara kostnaderna framgår av tabell C och D nedan (se avsnitt 5.3). Justeringen har stor påverkan på GEGAB:s intäktsram.

Tabell B

Kostnader		2009	2010	2011	2012
Råvaror och förnödenheter	RR73120	88 066	95 807	81 550	73 537
Övriga externa kostnader	RR73130	24 367	30 319	37 734	39 966
<i>Justering för löpande kostnader i det gamla stadsgasnätet 2009 och 2010</i>		<i>13 545</i>	<i>9 795</i>		
Personalkostnader	RR73140	0	0	0	0
Övriga rörelsekostnader	RR73180	0	0	0	0
Summa kostnader		112 433	126 126	119 284	113 503
Summa justerad kostnad		125 978	135 921		

5.3 GEGAB:s påverkbara kostnader efter gjorda justeringar

Erforderliga justeringar för *kostnad för överliggande gasnät* (avsnitt 5.1, tabell A) samt stadsgaskonverteringen (avsnitt 5.2, tabell B) ger sammantaget att GEGAB:s löpande påverkbara kostnader ökar enligt vad som framgår av tabell C nedan.

De gröna markeringarna avser de justeringar som gjorts ovan (tabell A och B). De röda markeringarna avser nu gjorda justering.

Tabell C

Kostnader		2009	2010	2011	2012
Råvaror och förnödenheter	RR73120	88 066	95 807	81 550	73 537
Övriga externa kostnader	RR73130	24 367	30 319	37 734	39 966
<i>Justering för löpande kostnader i det gamla stadsgasnätet 2009 och 2010</i>		<i>13 545</i>	<i>9 795</i>		
Personalkostnader	RR73140	0	0	0	0
Övriga rörelsekostnader	RR73180	0	0	0	0
Summa kostnader		112 433	126 126	119 284	113 503
Summa justerad kostnad (tabell B)		125 978	135 921		
Förändring av varulager	RR71120	0	0	0	0
Aktiverat arbete för egen räkning	RR71140	0	0	0	0
Kostnad för överliggande gasnät	NTN501	88 066	95 807	81 550	73 537
<i>Justering för dubbelräkning av Kostnader för nätförluster</i>		<i>-2 982</i>	<i>2 843</i>	<i>2 946</i>	<i>2 869</i>
<i>Justering för dubbelräkning av Kostnader för skatt på energi</i>		<i>-2 810</i>	<i>3 226</i>	<i>3 231</i>	<i>0</i>
Kostnader för elnät		30	32	32	12
Kostnader för myndighetsavgifter	NTN516	2 243	2 840	1 379	1 298
Kostnader för nätförluster		2 982	2 843	2 946	2 869
Kostnader för skatter enligt lag (1994:1776) om skatt på energi		2 810	3 226	3 231	0
Kostnader för skatter enligt lag (1984:1052) om statlig fastighetsskatt		0	0	0	0
Leasing och/eller hyreskostnader för anläggningar som ingår i kapitalbasen		0	0	0	0

Summa avgår		96 434	404 748	89 438	77 716
Ny korrigerad summa avgår (tabell A)		90 339	98 679	82 961	74 847
Påverkbara kostnader		46 302	21 378	30 446	35 787
Korrigerad summa påverkbara kostnader		35 639	37 242	36 323	38 656

De påverkbara kostnaderna för tillsynsperioden beräknas enligt Ei:s metod genom att först uppräknat beloppen för vart och ett av åren 2009-2012 till 2013 års prisnivå. Därefter beräknar Ei genomsnittet av de påverkbara kostnaderna för åren 2009-2012.

Nu angivna justeringar innebär att GEGAB:s påverkbara kostnader rätteligen ska uppgå till **151 164 tkr** (37 791 x 4) före effektiviseringskrav.

Med beaktande av det av Ei angivna effektiviseringskravet uppgår GEGAB:s påverkbara kostnader till **144 490 tkr**.

Sammantaget framgår nu nämnda beräkningar/justeringar av tabell D nedan.

Tabell D

	2009	2010	2011	2012		
Totala påverkbara kostnader inkl. kapitalkostnad (Tabell C)	35 639	37 242	36 323	38 656		
Uppräkningsfaktor till 2013	1,0481	1,0349	1,0084	0,9996		
Summa påverkbara kostnader i 2013 års prisnivå	37 353	38 542	36 628	38 641		
Medelvärde 2009-2012 påverkbara kostnader				37 791		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Påverkbara löpande kostnader efter effektiviseringskrav	37 413	37 039	36 669	36 302	35 939	35 580
Totalsumma påverkbara kostnader för perioden 2015-2018				144 490		

5.4 De korrigerade påverkbara kostnadernas effekt på GEGAB:s intäktsram

Med beaktande av ovan gjorda justeringar och med tillämpning av Ei:s metod för beräkning av intäktsramen (även med tillämpning av den av Ei fastställda kalkylräntan om 6,26 procent) blir GEGAB:s intäktsram för tillsynsperioden 2015-2018 809 932 tkr enligt beräkning nedan.

Kapitalkostnader	206 932
Påverkbara kostnader	144 490
Opåverkbara kostnader	458 550

Avdrag för anslutningsavgifter	40
Summa beräknad intäktsram 2015 - 2018	809 932

Ei har i Beslutet om intäktsram angivit GEGAB:s intäktsram till 766 170 tkr. En rättning av de av GEGAB angivna felen medför att intäktsramen, med tillämpning av den av Ei fastställda kalkylräntan om 6,26 procent, uppgår till 809 932 tkr, vilket innebär en höjning av intäktsramen med drygt 43 miljoner kronor. Justeringarna har således stor påverkan för GEGAB:s intäktsram.

6. WACC/KALYLRÄNTA

Vid beräkning av intäktsramarna för gasnätsföretagen har Ei haft att tillämpa en kalkylränta. Ei har valt att använda sig av metoden Weighted Average Cost of Capital (WACC) – en vedertagen metod för att beräkna en kalkylränta vid bestämmandet av ett avkastningskrav i en verksamhet.

För att fastställa nivån på kalkylräntan gav Ei tre konsultföretag i uppdrag att utifrån WACC-metoden estimerera en real kalkylränta för hela tillsynsperioden. De tre konsultföretagen var EY, Grant Thornton och Montell & Partners.

Konsultföretagen föreslog olika nivåer på den reala kalkylräntan. EY:s kalkylränta uppgick till 6,26 procent, Grant Thorntons kalkylränta uppgick till 4,6 procent och Montell & Partners kalkylränta till 6,61 procent. Ei valde att ansluta sig till de slutsatser som EY kommit fram till i sin rapport och till den av EY föreslagna nivån på kalkylränta (6,26 procent).

Gasnätsföretagen riktade kritik mot de slutsatser som återfinns i Ei:s konsultrapporter. Tills stöd härför åberopades egna konsultrapporter upprättade av KPMG, professor Thore Johnsen och docent Mattias Ganslandt.

Kalkylräntan beräknades i Beslutet om intäktsram av Ei utifrån följande parametrar:

Equity beta	0,76 %
Risfri ränta	3,33 %
Marknadspremie	5 %
Särskild riskpremie	1,5 %
Kreditrikspremie	1,8 %
Skuldandel	47 %
Inflationsförväntning	1,9 %

Överklagandet i denna del avser parametern "riskfri ränta". Med riskfri ränta menas den förväntade avkastningen från riskfria investeringar. Den riskfria räntan anses vara den minsta avkastning som en investerare kan kräva.

EY:s uppfattning, vilken Ei anslöt sig till, är att den riskfria räntan uppgår till 3,33 procent baserat på den 10-åriga statsobligationsräntan vid tidpunkten då bedömningen gjordes.

Frågan om nivån för riskfri ränta i WACC-metoden har nyligen varit föremål för prövning i kammarrätten (kammarrättens i Jönköping domar den 10 november 2014 i mål 101-14, bilaga 2, (Elverket Vallentuna), och mål 61-14 (Fortum). Prövningen i kammarrätten avsåg nivån på kalkylräntan i elnätsverksamhet vid fastställandet av intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015. Även elnätsföretagen i Sverige får intäktsramar fastställda i förväg för fyra år i taget.

Ei hade i besluten om intäktsramar för elnätsföretagen 2012-2015 tillämpat en riskfri ränta i WACC-beräkningen om 4 procent baserad på den långsiktigt förväntade utvecklingen av BNP adderat med Riksbankens långsiktiga inflationsmål. Ei valde således bort möjligheten att för elnätsföretagen fastställa den riskfria räntan utifrån statsobligationer 10-årig löptid.

Till stöd för Ei:s beslut om intäktsramar för elnätsföretagen fogades såsom bilaga 3 till beslutet EiPM 2011:07 "Kalkylränta i elnätsverksamhet", bilaga 3. Till bilaga 3 fogades ytterligare fyra bilagor – tre konsultrapporter (bilagorna 1-3) och dokumentet "Analys av parametrar i kalkylränteberäkningen mm" (bilaga 4). I bilagan 4 finns ett särskilt avsnitt benämnt "Den riskfria räntan" (s. 9 och 10), bilaga 4. Härvid angav Ei:

Ei anser att det är riktigt att utgå från att den riskfria räntan i princip ska motsvara den långsiktiga tillväxten av BNP. Det är därför rimligt att vid bestämmandet av den riskfria räntan utgå från underlag med en längre tidshorisont än vad 10-åriga statsobligationer har. Det finns obligationer med längre löptid, men likviditeten i dessa är dock lägre.

Om Ei utgår från den 10-åriga statsobligationen kommer det att få till följd att räntan för tillsynsperioden 2012-2015 blir förhållandevis låg sett i ett historiskt perspektiv. På längre sikt, i takt med att konjunkturen förändras kommer ett 10-årigt perspektiv innebära att den riskfria räntan "hoppas upp och ner" mellan åren i tillsynsperioden och mellan tillsynsperioderna, dvs. en kalkylränta som går upp och ner över tiden. En bättre ansats är att utgå från en stabil riskfri ränta utifrån vad som är rimligt utan hänsyn till konjunktursvängningar.

Ei bedömer sammantaget att utgångspunkten för fastställandet av den riskfria räntan i regleringen bör vara att utgå från den förväntade BNP-utvecklingen. Från ett empiriskt

perspektiv synes det därför rimligt att utgå från en nominell riskfri ränta runt 4 procent dvs. i nivå med den förväntade BNP-tillväxten och rådande penningpolitiska inflationsmål.

Kammarrätten fann i sina domar att det tillvägagångssätt som Ei valt var korrekt och delade Ei:s uppfattning om hur beräkningen av den riskfria räntan skulle tillgå och fastställde även nivån till 4 procent.

Kammarrätten uttalade att kalkylräntan ska vara så långsiktigt stabil som möjligt. Härvid hänvisades till uttalanden i förarbetena till ellagens bestämmelser om fastställandet av intäktsramar. Uttalandena var bl.a. följande (s. 44 i domen).

Det övergripande syftet med förhandsregleringen är att skapa förutsägbarhet för nätföretagen och deras kunder (prop 2008/09:141 s. 31). Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet (prop. 2008/09:141 s. 58).

När det gäller förarbetena till naturgaslagens bestämmelser om fastställandet av intäktsramar återfinns i princip identiska uttalanden enligt följande.

Naturgasföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin verksamhet. (prop 2012/13:85 s. 51). Detta bör underlätta såväl tillsynsmyndighetens som naturgasföretagens verksamhet samt bidra till en ökad förutsägbarhet på naturgasmarknaden för både kunder och företag (prop. 2012/13:85 s. 30).

Kammarrätten uttalade avseende den riskfria räntan vidare (domen s. 46):

Vid bestämmandet av värdet på riskfri ränta har tidsperspektivet stor betydelse. Den riskfria ränta som används i WACC-metoden ska spegla investeringarnas tidshorisont. Uppskattningen bör därför baseras på en löptid som sammanfaller med investeringens livslängd.

Den riskfria räntan ska enligt kammarrätten således beräknas utifrån livslängden på anläggningstillgångarna i den typ av verksamhet som är aktuell. För elnätsverksamhet liksom för gasnätsverksamhet gäller att anläggningstillgångarna (elnätet och gasnätet) har mycket lång livslängd/avskrivningstider. Elnätet har i förhandregleringen på elnätsmarknaden åsatts en avskrivningstid på 40 år (se bilaga 4 till beslut i elnät). Ei har, vilket framgår av bilaga 1 till Beslutet om intäktsram, fastställt avskrivningstiderna för gasnätet till 65 år avseende transmissionsledningar och 50 år avseende distributionsledningar.

Av det nu anförda råder det ingen tvekan om att det kammarrätten kommit fram till i domarna på elnätsområdet också är relevanta för gasnätsverksamheten. Eftersom realräntan (WACC), i enlighet med kammarrättens uttalanden, ska vara långsiktigt stabil samt att den riskfria räntan ska beräknas utifrån livslängden på tillgångarna är det uppenbart att det är fel att, som Ei valt att göra, använda den 10-åriga statsobligationsräntan som utgångspunkt.

Det måste istället vara korrekt att även för gasverksamheten tillämpa den av kammarrätten valda metoden avseende elnätsverksamhet. Metoden har Ei en gång självt valt och grundligt motiverat på sätt som framgår ovan. Varför Ei "bytt fot" inför förhandsregleringen på gasnätsområdet går inte att förstå och står direkt i strid med nu nämnda kammarrättsdomar.

Den riskfria räntan har fastställts till 4 procent vilket baserats på den långsiktig förväntade utvecklingen av BNP (2 procent) adderat med Riksbankens långsiktiga inflationsmål (2 procent).

Om den riskfria räntan sätts till 4 procent (istället för 3,33 procent) ger det enligt GEGAB:s beräkningar en WACC före skatt om 7,02 procent, se bifogad uträkning, [bilaga 5](#).

6.1 Den korrigerade kalkylräntans effekt på GEGAB:s intäktsram

Med beaktande av samtliga ovan gjorda justeringar och med tillämpning av Ei:s metod för beräkning av intäktsramen samt med tillämpning av den av GEGAB yrkade kalkylräntan om 7,02 procent blir GEGAB:s intäktsram för tillsynsperioden 2015-2018 839 019 tkr enligt beräkning nedan.

Kapitalkostnader	236 019
Påverkbara kostnader	144 490
Opåverkbara kostnader	458 550
Avdrag för anslutningsavgifter	40
Summa beräknad intäktsram 2015 - 2018	839 019

Med tillämpning av den av GEGAB yrkade kalkylräntan om 7,02 procent, men utan beaktande av i avsnitt 5 gjorda justeringar avseende påverkbara kostnader, blir GEGAB:s intäktsram för tillsynsperioden 2015-2018 795 257 tkr enligt beräkning nedan.

Kapitalkostnader	236 019
Påverkbara kostnader	100 728

Opåverkbara kostnader	458 550
Avdrag för anslutningsavgifter	40
Summa beräknad intäktsram 2015 - 2018	795 257

Ei har i Beslutet om intäktsram angivit GEGAB:s intäktsram till 766 170 tkr. De av GEGAB angivna justeringarna har således stor påverkan för GEGAB:s intäktsram.

7. MÅLETS FORTSATTA HANDLÄGGNING

Mot bakgrund av de frågeställningar som är föremål för förvaltningsrättens prövning torde en muntlig förhandling i målet inte vara erforderlig. Slutligt ställningstagande av GEGAB i denna fråga är dock avhängig Ei:s kommande yttrande.

Som ovan

Torgny Wetterberg

Kristoffer Ribbing

Josefin Mallmin